
DE BOEKENKAST

Wat heeft Ruud van Empel in zijn boekenkast staan?

2008

Terwijl Ruud van Empel (1958) *The Coronation Carpet Review* uit de klaargelegde stapel boeken trekt, vertelt de kunstenaar dat hij al jaren allerlei vreemde boekjes verzamelt. De deels in kleur uitgegeven catalogus uit 1953 bevat typisch Engelse tapijten met drukke en bloemige patronen. 'Dit matje heb ik misschien wel eens in een collage gebruikt', zegt hij wijzend naar een plaatje. Een ander exemplaar keerde terug als behang op het Portret van een roman-schrijver.

Doordat zijn galeriehouders het werk tien jaar geleden afkeurde, is het nooit te zien geweest. 'Hij vond het volstrekt onverkoopt', legt Van Empel uit. Gelukkig ging de collage niet volledig verloren, want hij staat het afgebeeld in *Photosketch, Digital Sketching 1995 - 2007*, een boekje dat de kunstenaar vorig jaar in eigen beheer uitbracht.

De uitgave met afgewezen werk - 'er mislukt een hoop' - en de voorstadias van definitief werk, voorziet volgens Van Empel in een behoefte. 'Veel mensen zijn nieuwsgierig naar mijn manier van werken. Mijn werk is samengesteld uit allerlei foto's. Je legt een heel traject af om uiteindelijk te komen tot wat je wilt.'

In dezelfde serie met inmiddels zes titels, verscheen vorig jaar *Photoarchive Slides & Negatives 1958 - 1970* met foto's die zijn vader ooit schoot. Het beeldarchief van in totaal drieduizend foto's biedt een blik in Van Empels vroegere leven vol spullen uit een andere eeuw. Kijkend naar een kiekje van hem als baby in een kinderstoel, trekt een dekentje op de achtergrond met witte, roze en licht blauwe driehoeken de aandacht. In no time tovert de kunstenaar het beddengoed daadwerkelijk te voorschijn. Even later vouwt hij de bruin-oranje gordijnen die op andere foto's figureren, open.

De beeldtocht in zijn jeugd resulteerde in nieuw werk, onder andere van een vijfjarig model dat op de jonge Van Empel lijkt, afgebeeld vóór het karakteristieke bloemmotief van de gordijnen. Ook maakte hij voor het eerst een serie stillevens, waarvoor hij onder andere het dressoir en het keukenaanrecht uit het ouderlijk huis reconstrueerde. Een bierpul uit Oostenrijk, een sigarettenkoker annex ANWB-paddenstoel en een kammenbakje van een halve eeuw oud, bleken plotseling van grote waarde.

Van waarde is ook een oud geschiedenisboek: *The Dawn of Man*. Het gaat over het ontstaan van de mensheid, een ontwikkeling die Van Empel mateloos fascineert. Hetzelfde geldt voor de grotten van Lascaux met rotsschilderingen van 14.000 - 10.000 jaar voor Christus. Van Empel is onder de indruk van het talent. 'Eigenlijk is dit het begin van de beeldende kunst. Door een stier op een rots te tekenen is gewerkt met perspectief. Heel knap.' Hij vindt het razend interessant om erover na te denken. 'Er worden nu regels gevormd over wat beeldende kunst moet zijn. Ik ga liever uit van dit soort dingen.'

En dan is er het boekje over Erich Honeker, de voormalige DDR-leider, dat Van Empel na de val van de muur in 1990 kocht van een voormalige grensbewaker. 'Ze stonden die op campingtafeltjes te verkopen. Een erg leuke souvenir.' De vormgeving van de voormalige Duitse Democratische Republiek vormde halverwege de jaren negentig een inspiratiebron. Een boek over de BUNA - werke, een chemisch bedrijf dat in de jaren zestig van de vorige eeuw plastic maakte, getuigt daarvan.

Bijzonder zijn de twee propagandaboekjes over een health centre en een ziekenhuis uit Noord-Korea, die Van Empel in 1982 van een bevriende zoon van een ambassadeur kreeg. De foto's moeten buitenlanders doen geloven hoe geweldig de voorzieningen onder het communistische bewind zijn. We zien interieurs van marmer vol lachende mensen. Van Empel: 'En dat terwijl er armoede en hongersnood heerst en je bij één verkeerd wordt letterlijk wordt vergast.'

Zijn kast herbergt boeken over film, fotografie en zijn televisiewerk voor *Kreatief met Kurk*. In de jaren zeventig tikte Van Empel tijdens een schoolreisje naar Parijs een uitgave met originele litho's van Saul Steinberg op de kop. Het kostte destijds 64 Franse francs, een rib uit zijn lijf, maar hij wist dat het iets bijzonders was.

Naast Warhol, Magritte, Munch en Otto Dix - op formaat in de kast gerangschikt - schiet de *Photo Poche Serie* in het oog met boekjes van ruim honderd pagina's die twaalf euro per stuk kosten. De Franstalige reeks biedt werk van bekende namen, maar ook van Norbert Ghisoland (1878-1939), een fotograaf die aan het begin van de vorige eeuw een fotostudio had in Parijs. Van Empel is vooral ontroerd door de houdingen van de geportretteerden; een kind dat de hand van een oma vasthoudt, een meisje dat poseert als engeltje en twee dromerige meisjes. Ghisoland ensceneerde de foto's maar had geen enkele artistieke pretentie. Hij was net als Van Empels vader totaal niet bezig om kunst te maken.
